

16 Het Grote Verhaal Tweede leven van kerken

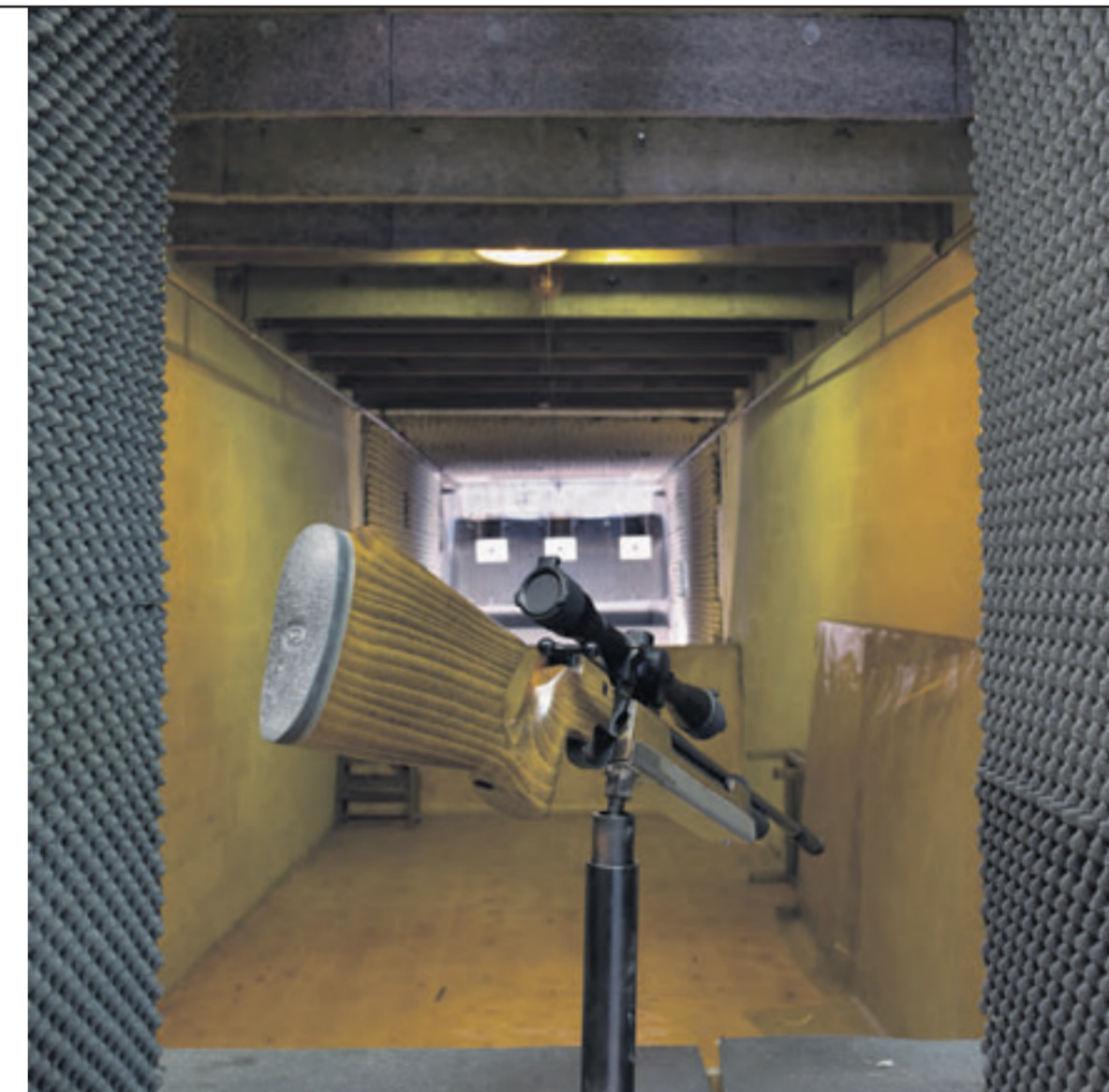
De kerk van Sleen is nu een kapsalon.

De kerk van Dommerskanaal.

De kerk van Wijster is een kinderdagverblijf.

In de kerk van Tynaarlo is een schietbaan gevestigd.

In Tynaarlo is de kogel door de kerk

Veel kerkgebouwen worden gesloopt, sommige krijgen een tweede leven. Als schietbaan. Of kinderdagverblijf. Sake Elzinga fotografeerde Drentse kerken in hun nieuwe functie. Vandaag verschijnt het boek.

De kerk in Smilde werd een woonhuis. Foto's Sake Elzinga

Ondanks de economische crisis is Mickey Bosschert „drukker dan ooit”. Ze is van Reliplan, een bureau dat adviseert over nieuwe bestemmingen voor kerkgebouwen. Zelfs Duitse en Belgische investeerders hebben belangstelling voor onze kerken, zegt ze. Er komen dan ook genoeg geloofshuizen op de markt. De protestantse en katholieke kerken lopen al jaren leeg in Nederland. Sinds 1991 zag Bosschert er zo'n negenhonderd verdwijnen. „Gemiddeld zestig per jaar. We merken dat het steeds sneller gaat. De kerkgenootschappen hebben het lang weten vol te houden, maar door de secularisatie gaat het op een gegeven moment niet meer.” Voormalige kerken beginnen op allerlei manieren aan een tweede leven. De Haagse Pniëlkerk werd een Gandhi-centrum. Een katholieke kerk in Bergen op Zoom werd een theater. Fotograaf Sake Elzinga, die ook voor deze krant werkt, verewigde in opdracht van o.a. Het Drentse Landschap een groot aantal Drentse kerkjes en hun nieuwe bestemming in het boek *Gods huisjes, Drentse kerken van bescheidenheid*. Er was haast bij, zegt hij, want de kerken zijn ook daar in rap tempo aan het verdwijnen. „In Drenthe zijn nog ongeveer zestig kleine kerkjes en veertig iets grotere. Het kerkje in Dommerskanaal bijvoorbeeld staat op instorten. Het dak is er al af.” Hij zag kerken die nu kapsalon zijn. Of kinderdagverblijf. „In het kerkje van Tynaarlo is een schietbaan aangelegd. Letterlijk kogel door de kerk.” Bosschert van Reliplan zou aan zo'n schietbaan niet meewerken, zegt ze. „Elke kerk moet voor ons een acceptabele bestemming krijgen. Wij zeggen nee tegen een discotheek of supermarkt. Een goede herbestemming is voor ons een combinatie van economisch hoog rende-

ment met een aanvaardbare maatschappelijke functie.”

Het Amsterdamse Rosaklooster vindt ze een mooi voorbeeld. „De nonnen maakten hier in 1996 plaats voor het Leger des Heils. Ze waren zelfs aanwezig bij de opening.”

Toch hebben niet alle kerkgenootschappen het moeilijk. In onder meer Rotterdam, Den Haag en Amsterdam staan religieuze groepen op een wachtlijst voor een gebouw, zegt Bosschert. „In Amsterdam alleen al veertig, onder meer een Chinees kerkgenootschap, een evangelisch-Arabische gemeente en een Syrisch-orthodoxe. In Rotterdam 23 kerkgenootschappen, waaronder een Eritrees-orthodoxe gemeenschap. Er vindt op dit moment een enorme verschuiving in kerkelijk Nederland plaats.”

Maar het gebouw zomaar aan een ander genootschap geven, dat gaat niet altijd. „Katholiek zijn bijvoorbeeld best gevoelig voor herbestemming”, zegt Bosschert. „Het kerkgebouw is voor hen gewijde grond. In het verleden is een christelijke kerk wel eens herbestemd tot een islamitische gebedsruimte. Ik zou ze nu adviseren om op een nieuwe kavel te bouwen. De verschillen in geloof zijn simpelweg te groot. Zo hadden we bijvoorbeeld afgesproken dat de gebrandschilderde ramen zouden blijven, maar die werden later alsnog verwijderd. Ik kan me goed voorstellen dat mensen daar verdriet van hebben. Ze zijn toch getrouwd in die kerk, hebben daar hun kinderen laten dopen en hun moeder begraven.”

SJAAK VAN DE GROEP

Eric le Gras, Hans Ladrak en Sake Elzinga: *Gods huisjes, Drentse kerken van bescheidenheid*. In Boekvorm Uitgevers, 19,50 euro.

Binnen in de kerk van Smilde.